

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Кафедра географії та туризму

Földrajz és Turizmus Tanszék

“ЗАТВЕРДЖУЮ / JÓVÁHAGYOM”

Завідувач кафедри
Tanszékvezető

“ _____ ” _____ 20__

“ПОГОДЖУЮ / ELLENJEGYZEM”

Гарант освітньої програми
Szakfelelős

_____ “ _____ ”
_____ 20__

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
TANTÁRGYI PROGRAM

Навчальна практика (Краєзнавча)/ Terepgyakorlat (Honismereti)

(назва навчальної дисципліни / a tantárgy neve)

ступінь вищої освіти: бакалавр

галузь знань: 24 Сфера обслуговування 242 Туризм і рекреація

освітня програма / képzési program: Туризм / Turizmus

Розробники програми / A program kidolgozói:

Гергей Л.Б., викладач кафедри географії та туризму

Затверджено на засіданні кафедри географії та туризму

Протокол №7 від „28” серпня 2024 року

Jóváhagyva a Földrajz és Turizmus Tanszék ülésén

2024. augusztus 28-án, jegyzőkönyv száma: 7

1. Опис практики / A tantárgy leírása

Найменування показників / A jellemzők megnevezése	Галузь знань, напрям підготовки, рівень освіти / Képzési ág, szak, képzési szint	Характеристика виробничої практики / A tantárgy jellemzői	
		денна форма навчання / nappali tagozat	заочна форма навчання / levelező tagozat
Кількість кредитів / Kreditszám – 3	Галузь знань / Képzési ág 24 Сфера обслуговування / 24 Szolgáltatási ágazat	Обов'язкова / Kötelező	
Загальна кількість годин / Összóraszám – 90	Напрямок підготовки / спеціальність / Szak 242 Туризм і рекреація / 242 Turizmus és rekreáció	Курс / Évfolyam:	
		I	
		Семестр / Félév	
		2	
Тривалість практики: 2 тижні Gyakorlat időtartama: 2 hét	Рівень освіти / Képzési szint бакалавр / BSc	Вид контролю / Ellenőrzés formája: Захист звіту / gyakorlat védése	

Освітньою програмою «Туризм» для підготовки здобувачів освітнього ступеня бакалавра спеціальності 242 «Туризм і рекреація» передбачено ОК «Навчальна практика (Краєзнавча)», як обов'язковий освітній компонент. Відповідно до навчального плану практика проводиться в кінці 2-го семестру першого року навчання.

Здобувачі денної та заочної форми навчання проходять практику впродовж 2 тижнів. Її обсяг складає 3 кредити ЄКТС, тобто 90 годин.

Програма практики є нормативним навчально-методичним документом, який визначає організацію, зміст і проведення практики та порядок оцінювання результатів «Навчальної практики (Краєзнавчої)». Зміст програми практики спрямований на формування компетентностей та набуття програмних результатів навчання, передбачених ОП «Туризм» для освітнього ступеня бакалавра, а послідовність, чіткість та повнота виконання завдань на кожному етапі забезпечать належне досягнення мети практики.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою проведення «Навчальної практики (Краєзнавчої)» є фахова практична підготовка здобувачів до туристичної краєзнавчої роботи, формування у них загальних і фахових компетентностей та набуття програмних результатів, передбачених освітньо-професійною програмою.

Предметом практики є туристичні ресурси, туристичні маршрути та туристична інфраструктура Закарпаття.

Основними завданнями, що забезпечують досягнення мети та формування програмних результатів навчання, є:

- окреслити територіальні особливості природних, історико-культурних та соціально-економічних (інфраструктурних) туристичних ресурсів для розвитку туризму Закарпаття;
- проаналізувати природні та історико-культурні пам'ятки в окремій територіальній громаді (ТГ) Закарпаття;
- ознайомитися з туристичними об'єктами Закарпаття, функціонуванням туристичної інфраструктури та об'єктів природно-заповідного фонду регіону;
- оцінити туристичні об'єкти та інфраструктуру на території ТГ для розвитку туризму;
- підготувати пропозиції щодо популяризації та розвитку туризму в ТГ;
- розробити туристичний маршрут, спрямований на популяризацію природного й історико-культурного потенціалу окремої ТГ Закарпаття;
- розробити авторську відеоекскурсію туристичним об'єктом.

У результаті проходження практики здобувачі повинні **знати**:

- основні принципи і методи організації краєзнавчих досліджень туристичних ресурсів, об'єктів та окремих територій;
- особливості управління та функціональної організації краєзнавчого туризму;
- типологію туристичних ресурсів та туристичних центрів Закарпаття;
- просторову організацію та характеристики туристичних об'єктів, інфраструктурну спроможність місця проходження практики;
- проблеми освоєння туристичних ресурсів і розвитку туризму в ТГ;
- взаємовплив туризму на інші сфери господарювання в місці проходження практики;
- основні вимоги до розробки туристичних маршрутів;

- принципи та правила організації і проведення туристичних екскурсій;
- основи техніки пішохідного туризму;
- основні вимоги до розробки відеоекскурсій.

Здобувачі повинні **вміти**:

- аналізувати особливості природних, історико-культурних та соціально-економічних (інфраструктурних) туристичних ресурсів;
- знаходити необхідну інформацію, користуватись всіма сучасними джерелами інформації (нормативними, науковими, статистичними, довідковими, рекламно-інформаційними тощо);
- опрацьовувати фактичний матеріал, узагальнювати його, аналізувати та оцінювати, а також проводити самостійні дослідження;
- аналізувати туристичні ресурси та їх функціональну структуру;
- характеризувати просторову організацію краєзнавчого туризму в Закарпатті;
- визначати позиціонування туристичних продуктів на ринку туристичних послуг;
- розробляти пропозиції для презентації туристичних продуктів ТГ і формування перспектив розвитку туризму території в контексті особливостей наявної ресурсної бази та просторової й функціональної організації краєзнавчого туризму;
- комунікувати з працівниками туристичної індустрії та споживачами туристичних послуг;
- аналізувати особливості функціонування об'єктів спортивно-оздоровчого туризму;
- розробляти маршрути для походу з активним способом пересування;
- розробляти екскурсії та використовувати наявні туристичні ресурси й інфраструктуру для їх проведення;
- підготувати та презентувати екскурсію у відеоформаті.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності:

K02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та

форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

K03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

K05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

K10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

K12. Навички міжособистісної взаємодії.

K14. Здатність працювати автономно та в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

K15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

K16. Здатність застосовувати знання на практиці.

K17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

K20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

Програмні результати навчання:

ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПР04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПР05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПР06. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.

ПР11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами) на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПР20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ «НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ (КРАЄЗНАВЧОЇ)»

Навчальна практика охоплює знання, отримані здобувачами в рамках навчальних дисциплін, таких як:

1. Сучасні різновиди туризму Закарпаття (Сучасні різновиди туризму; Активний туризм);
2. Географія туризму і рекреації (Географія туризму і рекреації Закарпаття);
3. Основи безпеки в туристичній та рекреаційній діяльності.

4. ОРІЄНТОВАНІ ТИПОВІ ЗАВДАННЯ ЩОДО ВИКОНАННЯ ТА ОТРИМАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ «НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ (КРАЄЗНАВЧОЇ)»

Завданням для проходження «Навчальної практики (Краєзнавчої)» є: підготувати матеріали про об'єкти та місця, які будуть відвідуватись в рамках екскурсій, а також виступити екскурсоводами, розповідаючи про ці об'єкти під час самих екскурсій. Це можуть бути історичні пам'ятки, природні об'єкти, культурні чи архітектурні ансамблі, місцеві музеї чи інші значущі локації.

Зміст матеріалів:

1. Історична та культурна інформація про об'єкт;
2. Опис архітектурних або природних особливостей;
3. Значення об'єкта для місцевої громади та для туристичного потенціалу;
4. Міфи, легенди та цікаві факти, пов'язані з об'єктом;
5. Актуальні заходи або події, що проходять на об'єкті (фестивалі, виставки, ярмарки);
6. Рекомендації для туристів: як добратися, де можна зупинитися, де поїсти тощо.

5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ «НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ (КРАЄЗНАВЧОЇ)»

Завдання 1. Охарактеризувати туристичну інфраструктуру ТГ (населеного пункту), де Ви проживаєте, та підготувати мультимедійну презентацію або відеоролик-презентацію (з озвучуванням) про туристичну привабливість ТГ (3-5 хв) за наступним планом:

- 1.1. Заклади розміщення
- 1.2. Заклади харчування
- 1.3. Розважальні заклади
- 1.4. Транспортна інфраструктура
- 1.5. Людські ресурси

Окрім цього, варто описати туристичні “родзинки” місцевості (наприклад, “цікаво знати, що...”).

Завдання 2. Проаналізувати найбільш атрактивний туристичний об’єкт ТГ, де Ви проживаєте

ПЛАН

1. Назва туристичного об’єкта;
2. Місце розташування;
3. Тип об’єкта;
4. Історична довідка та опис об’єкта;
5. Рівень збереженості;
6. Клас об’єкта;
7. Обмеження відвідування об’єкта;
8. Наявність інформаційних матеріалів про об’єкт;
9. Сезонність функціонування об’єкта;
10. Наявність стоянки для легкових та туристичних автомобілів;
11. Наявність закладів розміщення різних типів поблизу;
12. Наявність закладів харчування різних типів поблизу;
13. Оцінка якості туристичного обслуговування;
14. Загальні враження про туристичний об’єкт (на основі туристичних видань, коментарів туристів, які відвідали цей об’єкт тощо).

Завдання 3. Підготувати мультимедійну презентацію або відеоекскурсію туристичним об’єктом ТГ (3-5 хв).

ПЛАН

1. Назва ТГ;
2. Географічне розташування, історична довідка;
3. Основні архітектурні чи природні особливості;
4. Культурні, історичні або природні значення;
5. Визначні пам'ятки, музеї, природні маршрути;
6. Поради для туристів (найкращі місця для фото, зручності тощо);

7. Інформація для туристів (як дістатись, контактні дані, можливості для розміщення чи харчування).

Завдання 4. Розробити та описати туристичний маршрут територією Закарпатської області.

ПЛАН

1. Назва маршруту
2. Тривалість маршруту
3. Тип маршруту
4. Маршрут
5. Перелік туристичних об'єктів, що будуть відвідуватися протягом маршруту
6. Перелік можливих активностей для туристів
7. Рекомендації щодо транспорту між пунктами маршруту
8. Опис варіантів проживання на маршруті
9. Рекомендації щодо спорядження та підготовки
10. Орієнтовна вартість подорожі

Завдання 5. На основі здобутих теоретичних знань та набутих практичних навичок під час туристично-краєзнавчих маршрутів описати етапи підготовки туристичних маршрутів.

6. КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ «НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ (КРАЄЗНАВЧОЇ)»

№	Період виконання	Вид завдання	Опис завдання	Примітки
1.	За місяць до початку практики	Настановча нарада	Ознайомлення із робочою програмою практики, переліком індивідуальних завдань, вимогами щодо ведення щоденника практики та порядком допуску до захисту	
2.	Перший день практики	Інструктаж	Інструктаж про порядок проходження практики, з техніки безпеки та охорони праці	
3.	1-ий тиждень	Збір інформації	Збір інформаційних матеріалів для виконання програми практики та індивідуальних завдань. Формування бібліографічного опису.	
4.	1-ий тиждень	Екскурсія 1	Маршрут	Може відрізнятись під

				час режиму воєнно стану
5.	2-ий тиждень	Екскурсія 2	Маршрут	Може відрізнитися під час режиму воєнно стану
6.	2-ий тиждень	Екскурсія 3	Маршрут	Може відрізнитися під час режиму воєнно стану
7.	Зазначена дата після завершення практики	Щоденник практики	Подання щоденника практики до кафедри географії та туризму	
8.	У визначений кафедрою термін	Захист	Усний захист звіту практики	

7. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Відповідальність за організацію, проведення і контроль «Навчальної практики (Краєзнавчої)» покладається на керівників практики від кафедри географії та туризму.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечує кафедра географії та туризму.

Основними документами для організації і проходження практики є:

1. Наказ на проходження практики
2. Щоденник практики.
3. Індивідуальне завдання на практику (розробляють керівники практики, погоджує завідувач кафедри географії та туризму).

ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧА

Здобувач зобов'язаний:

- у визначені терміни пройти інструктаж про порядок проходження практики, з техніки безпеки та охорони праці;
- ознайомитись із переліком індивідуальних завдань, вимогами щодо написання звіту з практики та порядком допуску до захисту;
- під час практики суворо дотримуватися правил техніки безпеки та внутрішнього розпорядку, що діють в ЗУІ;
- сумлінно виконувати програму практики та доручення керівника практики;
- вести щоденник практики, фіксуючи в ньому виконані роботи;
- оформити письмовий звіт про практику і своєчасно подати його на кафедру.

ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

Завдання та обов'язки керівника практики від кафедри географії та туризму:

- брати участь у підготовці навчально-методичної документації з організації та проведення практики;
- забезпечувати проведення всіх організаційних заходів з підготовки та проведення практики;
- повідомляти здобувачів про систему звітності з практики;
- забезпечувати високу якість проходження практики;
- контролювати проведення обов'язкових інструктажів з охорони праці, техніки безпеки та безпеки життєдіяльності;
- контролювати виконання здобувачами-практикантами правил внутрішнього розпорядку, здійснювати облік відвідувань;
- приймати і перевіряти виконання завдань здобувачів, надавати відгук про їхнє виконання;
- звітувати завідувачу кафедри про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо покращення практики здобувачів.

8. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ВЕДЕННЯ ЩОДЕННИКА, ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ ПРАКТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Щоденник практики має бути оформлений згідно з установленими вимогами. Він повинен містити титульну сторінку, на якій зазначаються дані про навчальний заклад, кафедру, назву практики, а також особисті відомості про здобувача та керівника практики.

Записи в щоденнику ведуться по днях або за періодами, де фіксуються виконані завдання, результати досліджень, труднощі та способи їх подолання. Оформлення повинне бути охайним і грамотним, усі записи — власноручними. Наприкінці практики здобувач має підготувати висновки та рекомендації, підсумовуючи виконану роботу.

Щоденник, у якому виявлені недоліки (невиконання індивідуальних завдань, відсутність належно оформленого щоденника практики), до захисту не допускаються. Відповідне рішення приймається керівниками навчальної практики від кафедри географії та туризму за погодженням завідувача кафедри географії та туризму.

ЗАХИСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Після закінчення практики здобувач повинен у зазначений термін представити на кафедру географії та туризму щоденник практики.

До захисту практики допускаються здобувачі, котрі своєчасно оформили усі необхідні документи для проходження практики, повністю виконали програму та індивідуальні завдання практики, заповнили щоденник практики згідно встановленими вимогами. Допуск до захисту здійснюється керівниками навчальної практики.

Захист практики включає усний звіт здобувача-практиканта про підсумки виконаної роботи, відповіді на запитання.

Усний звіт здобувача може включати:

1. Постановку мети і завдань навчальної практики.
2. Загальну характеристику відвіданих об'єктів/міст.
3. Опис виконаних робіт, завдань і результатів.
4. Обґрунтування висновків і пропозицій щодо подальшого використання матеріалів практики.

При оцінці підсумків роботи здобувача береться до уваги якість усіх виконаних ним робіт.

Оцінка навчальної практики вноситься в залікову книжку здобувача та відомість.

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальне оцінювання результатів навчальної практики, включаючи виконання індивідуальних завдань, оформлення щоденника та захист практики, проводиться за кредитно-трансферною системою. Максимальний рейтинг здобувача визначається на основі балів, отриманих за всіма критеріями, і потім переводиться в оцінку за встановленою схемою.

№	Вид роботи	Бали
1.	Виконання індивідуального завдання практики	60
2.	Щоденник практики	20
3.	Усний захист практики	15
4.	Відповіді на додаткові запитання	5

Схема оцінювання

ОЦІНОК OSZTÁLYZATOK	Сума балів за всі види навчальної діяльності Az összpontszám az összes tanulmányi teljesítmény alapján	Оцінка ECTS Osztályzat az ECTS szerint	Оцінка за національною шкалою Osztályzat a nemzeti skála alapján		
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики vizsga, évfolyammunka, gyakorlat értékelése		для заліку beszámoló értékelése
	90-100	A	відмінно / jeles	5	зараховано megfelelt
	82-89	B	добре / jó	4	
	75-81	C			
	64-74	D	задовільно / elégséges	3	
	60-63	E			
	35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання elégtelen a pótvizsga lehetőségével	2	не зараховано з можливістю повторного складання nem felelt meg, a pótbeszámoló lehetőségével
	1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни elégtelen, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével	2	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни nem felelt meg, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

1. Про внесення змін до Закону України «Про туризм»: Закон України від 18 лис. 2003 р. № 1282-IV із змінами, внесеними згідно із Законом від 02 бер. 2015 р. № 222-VIII (222-19). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1282-15#Text>.
2. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 бер. 2017 р. № 168-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text>.
3. Про туризм: Закон України від 15 вер. 1995 р. № 324/95-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
4. Програма розвитку економічної, міжнародної та інвестиційної діяльності Мукачівської міської територіальної громади на 2022-2024 роки. URL: https://mukachevo.rada.gov.ua/storage/app/uploads/public/61a/f60/2ac/61af602ac43602249113_94.pdf.
5. Програма розвитку туризму і курортів у Закарпатській області на 2021-2023 роки. URL: https://oda.carpathia.gov.ua/sites/default/files/upload/201124_0690.pdf.

6. Стратегія розвитку Мукачівської міської об'єднаної територіальної громади. URL: <https://mukachevo-rada.gov.ua/upravlinnya/mistom/strategiya-2027/strategiya-rozvitku-mukachivskoyi-otg-do-2027-roku>.
7. Бейдик О.О. Рекреаційні ресурси України. Термінологія. Оцінка ресурсів. Паспортизація регіонів. Видатні іноземці: навч. посіб. К.: Альтпрес, 2009. 400 с.
8. Кривенкова Р. Ю. Основні тенденції та перспективи розвитку сучасних форм та видів туризму в Україні. Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід: матер. X Міжнар. наук. конф., м. Львів, 7-9 жовт. 2016 р. Львів, 2016. С. 190-194.
9. Кривенкова Р. Ю. Перспективи туристично-рекреаційної сфери Карпатського регіону. Культура та інформаційне суспільство XXI століття: матер. Всеукр. наук.-теор. конф. молодих учених, секція «Стан та перспективи розвитку вітчизняного туризму», м. Харків, 19-20 травня 2022 р. / за ред. В.М. Шейка. Харків, 2022. С. 226-229.
10. Кривенкова Р. Ю. Пріоритети функціонування туристичної індустрії під час війни. Причорноморські економічні студії. 2023. Вип. 79. С. 136-143.
11. Любіцева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України: навч. посіб. К.: Альтерпрес, 2007. 369 с.
12. Пангелов Б. П. Організація і проведення туристсько-краєзнавчих подорожей: навч. посіб. К.: Академвидав, 2010. 247 с.
13. Писаревський І. М. Планування та організація туристських маршрутів. Харків: ХНАГХ, 2009. 312 с.
14. Туристичні маршрути Закарпаття: путівник, виготовлений у рамках реалізації заходів Програми розвитку туризму і курортів у Закарпатській області на 2016-2020 роки / [відп. ос. Д.М. Ман]. Ужгород, 2018. 40 с.
15. Чернов О. Б. Особливості туристсько-краєзнавчої діяльності в рекреаційному регіоні: монограф. Переяслав-Хмельницький, 2013. 247 с.
16. Габчак Н.Ф. Функціонування санаторно-курортної та оздоровчої сфери в межах Закарпатської області: головні аспекти дослідження. URL: <http://dspace.uzhnu.edu.ua>.
17. Головне управління статистики у Закарпатській області. URL: <http://www.stat.uz.ua/statinfo/dem/index.html>.

18. Обласні України та кількість територіальних громад. URL: <https://decentralization.gov.ua/areas>.
19. Офіційний сайт Ужанського національного природного парку. URL: <https://unpp.uz.ua/>.
20. Офіційний сайт Ужгородського замку, Закарпатського обласного краєзнавчого музею імені Тиводара Легоцького. URL: <https://www.zkmuseum.com/>.
21. Паспорт Виноградівської територіальної громади. URL: <https://vin rada.gov.ua>.
22. Паспорт Закарпатської області. URL: <https://carpathia.gov.ua/storage/app/sites/21/sumvolika-kraju/pasport> 2021.pdf.
23. Природно-заповідний фонд Закарпатської області. URL: http://ecozakarp.at.gov.ua/?page_id=13.
24. Реєстр договорів про співробітництво територіальних громад. URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/rozvytok> mistsevoho samovryaduvannya/rejestr/.
25. Управління туризму та курортів Закарпатської обласної держадміністрації. URL: <https://carpathia.gov.ua/>.
26. UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. URL: <https://en.unesco.org>.